

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Grote projecten: Landelijke Bestuurskunde Dag 14 maart

Jong, M. de

Citation

Jong, M. de. (1996). Grote projecten: Landelijke Bestuurskunde Dag 14 maart. *Bestuurskundige Berichten*, 11(2), 15-16. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233991>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233991>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

De Nieuwe Hitlertjes ~ Yaron Svoray

De bom onder de democratie

Marjolijn de Jong

" De pers zwijgt ze dood. De politieke elite negeert ze.
De massa doet alsof er niets aan de hand is.
Intussen tikt de tijdbom verder... "

De Nieuwe Hitlertjes is zoals de titel al doet vermoeden een boek over het snel opkomende neo-nazisme in Europa, en dan met name in Duitsland. Neo-nazi's vinden met de dag een grotere aanhang, niet alleen bij ontgoochelde werklozen, maar ook bij hoogopgeleide groothedswaanzinnigen. Hun 'partijprogramma' liegt er niet om: haat en onverdraagzaamheid ten opzichte van buitenstaanders vormen de norm, allesvernietigend geweld en intimidatie zijn het logische vervolg erop.

De auteur, Yaron Svoray, is journalist en Israëli die tijdens een reis door de Elzas bij toeval op het spoor van een organisatie van oude nazi's stuit. Vanwege zijn eigen afkomst is hij benieuwd naar het bestaan, en de omvang van huidige neonazi organisaties en zodoende gaat hij op onderzoek uit. Om een goed overzicht te krijgen van het fascistische netwerk, besluit hij om samen te werken met het Simon Wiesenthal Center for Holocaust studies in Los Angeles. Hij geeft zich uit voor een Australische journalist met fascistische idealen en interessante contacten in de Verenigde Staten. Het verhaal van een geïnteresseerde jour-

nalist die namens zijn contacten veel geld in 'de organisatie' wil pompen, slaat aan bij neonazi's. Svoray ontdekt dat grote groepen van jonge neo-nazi's hechte banden onderhouden met de oude nazi's en zij blijken in ideeën en daden minstens zo gevaarlijk te zijn als hun helden van weleer.

Door het hele land te doorkruisen onder de naam Ron Furey, overal contacten te leggen met de nazi's en een aantal cheques uit te delen, slaagt Svoray erin het vertrouwen te winnen van een aantal van hen. Van september 1992 tot juni 1994 werkt Svoray undercover aan dit onderzoek, hij presenteert uiteindelijk zijn resultaten aan de Duitse regering.

Het verhaal is niet in de documentatie-stijl geschreven, maar als een persoonlijk verslag van Svoray zelf. Hierdoor wordt de lezer ook betrokken bij de emotionele verwerkingen en reacties van Svoray. Het verhaal is zeker onderhoudend, zij het dat het einde enigszins langdradig is, en het beoogde resultaat van de auteur -het wakkerschudden van Europa, over wat er gaande is in haar gelederen- niet de realiteit blijkt te worden.

In de inmiddels verstreken tijd tussen het onderzoek van

Svoray en de publikatie van *De Nieuwe Hitlertjes* (Utrecht 1995) heeft de Duitse regering de wetgeving betreffende het geweld van politiek rechts herzien en aangepast, om hiertegen maatregelen te nemen. Toch kan de Duitse regering nog steeds het verwijt worden gemaakt, dat zij politiek blind is aan het rechteroog, daar de organisaties en de gewelddadige aanslagen van extreem-rechts eerder zijn toe- dan afgenomen.

In verschillende Europese landen ziet men dat rechtse politieke partijen in de regering (terug-)komen, o.a. in België, de Soviet-Unie, Frankrijk, Oostenrijk en Italië. Voeg daarbij het toenemende geweld tegen asielzoekers, brandbommen in pensions en gewelddadige demonstraties en de vraag rijst of de geschiedenis zich vijftig jaar na het einde van de tweede wereldoorlog zal herhalen. Of zal Europa tijdig worden wakkergeschud?

Y. Svoray, *De Nieuwe Hitlertjes*, Utrecht 1995. Oorspronkelijke uitgave: *In Hitler's Shadow*, New York 1994.

Grote projecten

Landelijke Bestuurskunde Dag 14 maart

Marjolijn de Jong

De LBD wordt elk jaar georganiseerd door een studievereniging die is aangesloten bij het Landelijk Overlegorgaan Bestuurskunde (LOB). Daartoe wordt een vereniging uitgekozen om de organisatie van de LBD op zich te nemen en dit jaar is de eer ten deel gevallen aan Studievereniging Technische Bestuurskunde Curius te Delft. Omdat Curius de enige technische bestuurskunde vereniging is, is gekozen voor een thema met een raakvlak van techniek en bestuur.

Het Ochtendprogramma

Vanaf 10:00 uur was men welkom op de LBD te Delft. Na het ophalen van de naamkaartjes en de informatiemappen, werd er eerst koffie genuttigd om goed wakker te worden voor de lezingen van het ochtendprogramma. Stipt om 10:30 uur heette de voorzitter van de LBD-commissie 1996, Jorg van Geest, het niet overweldigende aantal aanwezigen welkom. Een kleine vijf minuten later werd de dag officieel geopend door de dagvoorzitter, mr. H.V. van Walsum te weten de burgemeester van Delft. Een vlotte prater die zich voornamelijk richt tot de studenten onder zijn gehoor, omdat hij deze ziet als de 'beslissers van morgen'.

Om kwart voor elf volgt de eerste lezing over de probleemdefiniëring bij grote projecten van mr. J.P.H. Donner, voorzitter van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. Dhr. Donner laat zien dat men de term 'Groot Project' dient op te vatten als doelgericht en bestuurbaar probleem. Om zo'n probleem op te lossen dient men de actoren die betrokken zijn bij het project te overtuigen van het belang van de goede afloop, en de verschillende belangen tegen elkaar af te wegen. Deze aanpak lijkt te wijzen op een incrementalistische aanpak.

Om 11:30 uur volgde de tweede lezing van Dhr. A. Barmantloo directeur bestuurszaken en ondersteuning van de Rijksplanologische Dienst, ministerie van VROM. De lezing handelt over het huidige ruimtelijke planningsstelsel, dat door de heer Barmantloo als 'stroperig'

wordt aangeduid. Hij pleit voor de invoering van een nieuw planningsstelsel dat gekenmerkt zal worden door: een drastische vermindering van het aantal plannen, herschikking van de verantwoordelijkheden tussen de verschillende bestuurslagen, projectprocedures op elk bestuursniveau, een strategische visie als vertrekpunt, meer hiërarchie en een bundeling c.q. integratie van vergunningen.

De laatste lezing van het ochtendprogramma om 12:00 uur van prof.dr. H.G. Sol is een bijzonder visuele lezing met bewegende computerbeelden op een scherm om het verhaal te ondersteunen. Bijzonder leuk gedaan, en goed gepland om de aandacht nog even vast te houden. Aan de hand van drie casussen, Schiphol, industrie-afvalproblematiek en de structuurproblemen bij de politie, stelde Dhr. Sol een schema samen waaruit geconcludeerd kon worden dat men verschillende onderhandelingsniveaus met elkaar moest laten samenwerken.

Op macro-niveau maakt men de arrangementen, op meso-niveau dient het proces te worden gestructureerd, en op micro-niveau moet men de taken ondersteunen. Als men eerst kijkt naar de technische-, management-, en beleidsvragen dan volgt pas later de inrichting van het project zelf.

Het Middagprogramma

Na een lunch in buffetvorm begonnen de verschillende middagsessies, die waren onderverdeeld in drie hoofdthema's; Aspecten van Grote Projecten, Methoden en Technieken en

Grote Operaties, en twee casussen; een tweede Maasvlakte en de toekomst van de Randstad. Al naar gelang een van te voren opgegeven voorkeur werd men in een van de parallelsessies ingedeeld.

Ik volgde de sessie die viel onder het thema Grote Projecten, te weten 'Liberalisering van de telecommunicatiemarkt'. deze sessie werd geleid door vier verschillende sprekers die ieder een bepaalde visie en belangengroep vertegenwoordigde:

Drs. H.C. Bakker vervult de positie van directeur van de directie Toezicht Netwerken en Diensten binnen de hoofddirectie Telecommunicatie en Post op het ministerie van Verkeer&Waterstaat.

Minister Jorritsma zal de taken van aandelenbeheer en investeringen in KPN onderbrengen in een zelfstandige BV. Hiermee zullen de belangen van de overheid dus wegvallen. De overheid zal alleen een regulerende functie houden. Verder zal er volgens de heer Bakker voor een succesvolle liberalisering van de telecommunicatiemarkt een kartelsamenwerking en echte concurrentie nodig zijn.

Dhr. H.D. Albeda is economisch beleidsmedewerker bij de consumentenbond. Zijn werkterrein omvat naast verkeer en vervoer ook de telecommunicatiemarkt. De heer Albeda spreekt namens het belang van de consument. Hij pleit voor een betere kwaliteit/prijs verhouding en vertelt dat de concurrentiepositie niet het enige belang is dat speelt, maar dat het maatschappelijk belang van bereikbaarheid zeker ook een rol speelt. De consument moet profijt hebben van de liberalisering. Volgens de heer Albeda is het daarom van belang dat er een zekere vrijheid in de gebondenheid zal zijn in de marktwerking.

Ir. J.F. van der Meulen, directeur van British Telecom Worldwide Ltd. in Nederland, is verantwoordelijk voor de internationale telecommunicatiemarkten. De heer van der Meulen legt de nadruk op het feit dat het afbreken van de monopoliepositie van KPN heel moeizaam kan verlopen; het beste kan men dit door de markt laten leiden. In het Verenigd Koninkrijk blijkt dat British Telecom na de liberalisering nog steeds 82 % van de telefonie in handen heeft. Maar hierbij moet wel vermeld worden dat de helft van dit marktaandeel 'unprofitable' is, dus dat de markt wel goed gepenetreerd is. De heer van der Meulen pleit voor het bevoorstellen van nieuwe marktpartijen en een onafhankelijke toezichthouder.

Prof.mr. E.J. Dommering is rechter plaatsvervanger in de rechtbank te Den Haag, en is gespecialiseerd in het informatierecht. De heer

Dommering verdeelt het proces van liberalisering in vijf fasen, waarvan de eerste volgens zijn zeggen al in 1989 is begonnen. De eerste fase is die van absolute verzelfstandiging van het produktschap. Deze verzelfstandiging is een succes gebleken, maar de markt is hierdoor inflexibel geworden. De tweede fase is het naar de markt brengen van de aandelen. In de derde fase wordt het begin van de liberalisering gemaakt. In deze fase komt het nadelige effect van de eerste fase aan het licht. In de vierde fase is het privatiseringsproces voltooid, de overheid heeft hier de rol van scheidsrechter op zich genomen. In de laatste fase is het liberaliseringsproces volledig voltooid.

Vanuit deze verschillende invalshoeken is een discussie op touw gezet, waarin het publiek ook diende te interveniëren. Helaas bleef een levendige discussie uit.

Een van de twee casussen was de Toekomst van Randstad. Men presenteerde de randstad aan de hand van een aantal kenmerken, te weten; het groene hart, de uitdijende stedenring, concentratie van wonen/werken/voorzieningen, de infrastructuur en een cultuur centrum. Men sprak over uitdagingen in de toekomst, zoals de functie van mainport voor de randstad, vernieuwing van de steden (nieuwe woonlocaties), en ontwikkeling van het leefklimaat. Groot probleem van de randstad is zoals bekend het ruimtegebrek. Oplossingen hiervoor zijn onder andere de hoogte in bouwen, of juist de diepte in (ondergronds).

Er is echter veel onzekerheid over beslissingen betreffende de toekomst van de Randstad. Deze beslissingen worden namelijk de eerstkomende tien jaar genomen, maar zullen gevolgen hebben voor de eerstkomende vijftientig jaar.

Om de groep te betrekken bij de casus werden groepjes van drie personen gevormd, die over een bepaald scenario dienden na te denken, en na beraadslaging hun visie dienden te geven. In deze parallelsessie ontstond een levendiger discussie dan in eerstgenoemd middagprogramma.

Maar levendige gesprekken of iets minder, beslist complimenten voor Curius, die een interessant en leerzaam congres hebben georganiseerd. Hopelijk boeken Rotterdam en Leiden aankomend jaar een zelfde resultaat.

Zelfportret Geert Neelen

Tussen alle bedrijven door probeer ik te voldoen aan het verzoek om een zelfportret te schrijven. Een brede opdracht, omdat ik alleen aanwijzingen over de omvang van het zelfportret heb gekregen. Ik ga er vanuit dat een zelfportret betekent dat ik iets vertel over mijn achtergrond, mijn belangrijkste bezigheden bij de Vakgroep Bestuurskunde en in het kort iets over mijn bezigheden buiten het strikte werk.

Sinds juni 1993 ben ik als universitair docent werkzaam bij de Vakgroep Bestuurskunde in Leiden. Daarvoor heb ik bestuurskunde gestudeerd aan de Universiteit Twente en ook bijna vijf jaar werkzaam geweest bij de Faculteit der Bestuurskunde van de Universiteit Twente. In januari 1994 ben ik aan de Universiteit Twente gepromoveerd bij prof.dr. P.B. Boorsma en prof.dr. N.P. Mol. In mijn proefschrift heb ik de neo-institutionele benadering toegepast op woningcorporaties en gemeentelijke woningbedrijven in Nederland.

In de afgelopen jaren is mij door studenten en op voorlichtingsdagen regelmatig de vraag gesteld wat nu de belangrijkste verschillen zijn tussen de Twentse en de Leids-Rotterdamse opleiding Bestuurskunde. Globaal zou ik nu op twee verschillen willen wijzen die aanvankelijk veel duidelijker waren maar in de loop van de tijd minder zijn geworden.

Een eerste verschilpunt betreft de wijze waarop in beide studies naar het openbaar bestuur wordt gekeken. Hoewel in het onderwijs en het onderzoek (gelukkig) zeker geen uniformiteit bestaat, heeft de Twentse opleiding vanaf het begin een sterke ingenieursbenadering gehad: centraal stond het met wetenschappelijke inzichten en

methoden ontwerpen van oplossingen voor problemen in het openbaar bestuur. De Leids-Rotterdamse opleiding heeft, wellicht ook als poging zich te profileren ten opzichte van de Twentse opleiding, veel meer een politieke visie op het openbaar bestuur. Centraal staat het oplossen van problemen in het openbaar bestuur in een politiek-bestuurlijke context van machtsstrijd, conflicten en concurrentie. Dit verschil in benadering komt vooral tot uitdrukking in het onderwijs en in theorievorming en gehanteerde onderzoeksmethoden.

Een tweede verschil betreft de expliciete nadruk in Rotterdam-Leiden op het belang van prescriptie. De Twentse opleiding heeft zich veel meer georiënteerd op beschrijven en verklaren. Zoals gezegd worden de verschillen steeds kleiner mede door de versterkte samenwerking tussen de verschillende opleidingen (o.a. in de Nederlandse Onderzoeksschool voor de Bestuurskunde, NOB).

Mijn bezigheden bij de Vakgroep Bestuurskunde zijn momenteel zeer verschillend en verbreekt. Dit heeft te maken met het feit dat ik sinds januari 1995 secretaris ben van de Vakgroep bestuurskunde en behoorlijk wat van mijn tijd besteed aan

bestuurlijke zaken (vergaderingen, overleg etc.). Sinds twee jaar mag ik mij, als coördinator Inleiding Bestuurskunde I en II, bemoeien met het eerstejaars bestuurskunde-onderwijs. Ik vind het een uitdaging om studenten die pas op de universiteit zijn aangekomen kennis te laten maken met de bestuurskunde en hen daarvoor te enthousiasmeren. Daarbij geloof ik in wat wel de socratische methode wordt genoemd: aan de hand van eenvoudige vragen proberen complexe problemen te begrijpen waarbij de studenten in teamverband zelf proberen wetenschappelijke teksten en vraagstukken te begrijpen en op te lossen. Kennis en inzichten die je zelf met andere studenten ontwikkelt, onder begeleiding van een docent die op de juiste momenten terugkoppelt en stuurt, blijft volgens mij veel langer hangen en draagt ook bij aan een academische houding.

Naast het eerstejaarsonderwijs en het vak O&M II (in Rotterdam) in het D-I, ben ik verder alleen actief in het D-III jaar. Vooral het begeleiden van stages en scripties vind ik zeer interessant. Mijn ervaring is dat studenten in het laatste jaar zich sterker ontwikkelen dan in de jaren daar voren omdat ze veel directer worden aangesproken op hun eigen denkvermogen en sociale vaardigheden. Dat proces te